

KINDEROPVANG

Contactpersonen SZW/FEZ: [] SZW/KO: [] [] []

Contactpersonen IRF: [] (sectie OCW), [] (sectie VJFA), []
(sectie BZK/CDO)

Contactpersoon FIN: [] (juridische zaken), [] (DG Belastingdienst),
[] (DGFZ), [] (AFEP)

Contactpersonen

Bij EZ/AEP houdt [] zich bezig met de kinderopvang. Het is vooral handig voor haar om contact met IRF te onderhouden, wij weten over het algemeen meer dan EZ, dus zo één keer in de paar maanden mailde zij mij om bij te praten, ze weet je vast te vinden ☺.

Doel: primair is het doel van de kinderopvangtoeslag (KOT): 'De overheid biedt financiële ondersteuning aan werkende ouders voor kinderopvang en bevordert de kwaliteit van kinderopvang.'

Wie komt ervoor in aanmerking?

- Ouders die arbeid en zorg voor kinderen combineren en beide werken (werknemers en zelfstandigen);
- Alleenstaande ouders die arbeid en zorg voor kinderen combineren (werknemers en zelfstandigen);
- Doelgroepouders, bijvoorbeeld ouders die studeren of deelnemen aan een traject om weer aan het werk te komen.

De hoogte van de toeslag is afhankelijk van een aantal aspecten:

- Hoogte van het verzamelinkomen;
- Hoogte van de werkelijk betaalde uurprijs;
- Het kind waar de opvang betrekking op heeft: voor het eerste kind geldt een andere toeslag dan voor tweede en volgende kinderen;
- De opvangsoort: dagopvang, buitenschoolse opvang en gastouderopvang kennen een verschillend maximumuurtarief waarvoor ouders een toeslag kunnen ontvangen;
- Het aantal gewerkte uren door de ouder die de minste uren per jaar werkt dan wel de periode waarin een traject naar werk gevolgd wordt;
- Het aantal uren dat gebruik wordt gemaakt van een kinderopvangvoorziening.

Via de kinderopvangtabellen kan op basis van deze variabelen de hoogte van de toeslag worden bepaald. De tabellen worden jaarlijks vastgesteld.

Indexering

De maximumuurprijs en de inkomensbedragen in de kindtabellen worden jaarlijks geïndexeerd middels een amvb. De kosten van indexatie worden gedekt uit de loon- en prijsbijstelling. De indexatie staat gereserveerd op hoofdstuk 83, artikel 7.

Raming

SZW heeft afgelopen jaar gewerkt aan een nieuw ramingsmodel. Afgelopen jaren was er veel sprake van onjuiste ramingen en onderuitputting op het artikel KO (in het archief, map KO/begroting: 2014 11 28 begroting en jaarverslag 2010 tm 2013, staat een overzicht van de ramingen en de realisaties KO). In de raming is alle autonome groei (waar voorheen vanuit werd gegaan) eruit gehaald, en bij de voorjaarsbesluitvorming 2015 is ook de 'lucht' uit de ramingen gehaald. In de raming van SZW worden het aantal kinderen en het aantal uren per kind constant verondersteld, tenzij er een beleidsinhoudelijke reden is hier vanaf te wijken.

Op basis van de bevolkingsprognose van het CBS wordt de relatieve jaarlijkse mutatie berekend (kinderen * aantal uren per kind * (maximum) uurprijs * toeslag % = raming).

In de raming wordt ook rekening gehouden met de werkloosheid (cijfers van CEP worden gebruikt). SZW gebruikt in de raming voor gedragseffecten 25% (dus 1% duurder, 0,25% minder gebruik van KO), voor zowel het aantal kinderen als voor het aantal uren per kind.

Voor de raming van het aantal kinderen wordt plat doorgetrokken, plus het gedragseffect, de bevolkingsprognose CBS plus de conjunctuur. Voor het ramen van het aantal uren per kind wordt (uiteraard) de bevolkingsprognose en de conjunctuur buiten beschouwing gelaten.

Naast het ramen van de beschikkingen KOT werkt SZW ook met een kas-prognosemodel voor de uitgaven en ontvangsten. (zie archief, map KO/begroting). Hiermee wordt vastgesteld welke uitgaven ten laste van het begrotingsjaar komen, en welke ontvangsten worden verwacht.

In de zomer wordt op basis van de realisatie van de Belastingdienst voor het lopende jaar gekeken of de raming in de begroting nog realistisch is. Eventuele bijstelling vindt plaats bij augustusbrief.

Begroting

Tot MN 2011 stond kinderopvang op de begroting van OCW (hoofdstuk 8, artikel 24). Tot MN 2013 op de begroting van SZW, Hoofdstuk 15, artikel 52 en vanaf MN 2013 staat het op de begroting van SZW hoofdstuk 15, artikel 7. Er wordt een opslag op de premie sectorfonds 2013 geheven in het kader van de kinderopvang (de zogenaamde werkgeversbijdrage), deze is 0,5%.

Het eerste kwartaal van 2015 zat er een min op het volume van de KOT. Dal lijkt bereikt maar niet duidelijk is hoe stijl we uit het dal gaan klimmen.

In het 5 mrd.-pakket is een intensivering opgenomen voor de KOT van 250 mln. per jaar vanaf 2016. Dit is in het pakket de enige maatregel aan de uitgavenkant van de begroting. SZW heeft aangegeven met deze 250mln. (waar in het pakket geen sturing aan werd gegeven) het vergoedingspercentage in de eerste en tweede kindtabellen met een gelijk aantal procentpunten te verhogen. Hierbij wordt wel het allerhoogste percentage gemaximeerd. Als je dat niet zou doen wordt de kinderopvang zo goed als gratis, en dat zal naar verwachting enorme gedragseffecten in het gebruik als gevolg hebben. De inkomens net boven minimum zijn iets verder verhoogd dan de hogere inkomens. Vaste voet komt uit op 22,5% voor het eerste kind. Er is nog veel discussie tussen SZW/FEZ, ASEA, AFEP en CPB over de effecten van de 250 mln. op de werkgelegenheid. Er is sprake van een ingroei in de jaren 2016/2017 omdat de gedragseffecten zich niet direct volledig zullen voordoen. De ingroei is niet verwerkt in de begroting (en niet buiten de sectie bekend), waarmee dus weer een kleine behoedzaamheid in de raming KOT is ingebouwd.

Het is nodig het besluit kinderopvangtoeslag 2016 hiervoor aan te passen, aangezien hierin de toeslagpercentages worden opgenomen. Dit moet uiterlijk 15 oktober worden gepubliceerd in het staatsblad, anders is dit te laat voor de BD/Toeslagen. Hiervoor is het dus nodig dat aanpassingen in de toeslagpercentages uiterlijk 1 oktober worden vastgesteld.

SZW brengt cijfers over de kinderopvang per kwartaal naar buiten. Deze worden niet actief aan de TK verstuurd (dat gebeurde vroeger overigens wel), maar deze komen online te staan. Zie bijvoorbeeld <http://www.rijksoverheid.nl/documenten-en-publicaties/publicaties/2015/06/22/cijfers-kinderopvang-eerste-kwartaal-2015.html>.

Overigens worden sommige stukken nog wel verstuurd aan de TK, zoals: <http://www.rijksoverheid.nl/documenten-en-publicaties/kamerstukken/2015/04/28/kamerbrief-cijfers-kinderopvang-2014.html>.

Discussie eigen bijdrage

Eén van de vereisten om KOT te ontvangen is dat ouders ook zelf bijdragen aan de kinderopvang. Gratis kinderopvang bestaat dus niet! Er zijn voorbeelden genoeg van situaties waarin ouders geen eigen bijdrage hebben geleverd aan de opvang (google bijvoorbeeld maar eens op). Hier is over het algemeen sprake van fraude/oneigenlijk gebruik. Aangezien het gevolg van het niet betalen van een eigen bijdrage is dat het gehele bedrag aan ontvangen KOT wordt teruggevorderd,

heeft dit verstrekken gevolgen voor de meeste ouders. Het gaat dan namelijk om grote bedragen. SZW en de Belastingdienst zijn al een tijd in gesprek wat hieraan te doen is. Door de grote gevolgen die het niet betalen van een eigen bijdrage heeft deze regel een afschrikkende werking, en is SZW dan ook niet geneigd deze regel aan te passen. De Belastingdienst moet de grote bedragen terughalen bij de burger hetgeen vaak erg lastig is gezien de hoge bedragen. In het archief staan een aantal stukken/mails hierover. Map: KO/uitvoering.

Directe financiering

SZW werkt aan een stelselwijziging voor de kinderopvangtoeslag, de zogenaamde Directe Financiering Kinderopvang (DFKO). Hiervoor is een stuurgroep opgezet, waar [] (SZWReso) als vertegenwoordiger van Financiën in zit. In de eerste fase van het project werd Financiën / beleid vertegenwoordigd door [] AFEF. Ook [] Belastingdienst is lid van de stuurgroep. Inbreng voor de laatste stuurgroep (dd 10 juli 2015) is schriftelijk gegaan, hier is één financiën reactie voor opgesteld in samenspraak tussen IRF en [] Bel.

Stand van zaken nav inbreng Financiën:

- Aangegeven dat invoeringsdatum van 1-1-2018 te krap lijkt voor een zorgvuldig invoeringsproces. In een nadere analyse (SZW neemt voortouw) wordt gekeken naar de haalbaarheid van deze datum.
- Uitvoeringskosten (zowel DUO als Belastingdienst) moeten worden getoetst. Er is nog overleg tussen SZW en FIN/IRF hoe deze toets het beste plaats kan vinden. Voor de uitvoeringstoetsen van de Belastingdienst is de ADR gevraagd. Of de ADR ook voor de uitvoeringskosten van DUO de meest geschikte partij is, is de vraag.
- Afspraak mbt de uitvoeringskosten is dat uiterlijk 1-1-2016 de toets op de uitvoeringskosten gereed moet zijn.
- Er zijn verschillende (Gateway) reviews voorgesteld, in de volgende stuurgroep wordt een reviewkalender besproken, aan de hand waarvan gekeken moet worden of er voldoende/teveel reviews gepland staan.

De volgende stuurgroep staat gepland voor vrijdag 25 september, 13.30-15.00 (staat in de agenda van [])

Eerder dit jaar lag de vraag voor al dan niet verder te gaan met de uitwerking van de directe financiering. Hierover is middels brief aan de TK (31 322, nr. 277) van 5 juni 2015 opgenomen dat nog zal worden getoetst op uitvoeringskosten, inrichting van de toezichtketen en de ICT-infrastructuur. Indien de toetsen daar aanleiding toe geven wordt nadere politieke afweging gedaan.

Op 2 september houdt de TK een technische briefing over de directe financiering. Hierbij zal vanuit DG Bel [] aanschuiven. Ook is er die dag een ronde tafel in de TK (openbare bijeenkomst). Hiervoor is DG Belastingdienst [] uitgenodigd. De deelnemers aan de ronde tafel (naast [] ook []) zijn gevraagd vooraf hun visie op de directe financiering te geven. Hiervan heeft [] al aangegeven zich hier niet toe geroepen te voelen, als uitvoerder van de huidige regeling. Vraag staat uit bij SZW hoe DUO met deze vraag omgaat.

Op 9 september is een AO kinderopvang in de TK. Hier staat [] op de agenda, en de brief aan de TK over directe financiering. Vraag is of ook de brieven mbt de OPC's en HNT besproken worden.

Eerstvolgende stuurgroep staat gepland op vrijdag 25 september, 13.30-15.00. [] is deelnemer aan de stuurgroep vanuit FIN/beleid, afspraak staat in zijn agenda.

Ik heb een memo opgesteld met de mogelijkheden om de directe financiering te verwerken in de begroting. Hierover heb ik reeds gesproken met SZW (KO: [] en FEZ: []) maar voor hier ook met BZ/BBL over gesproken moet worden moet de wetgeving verder uitgewerkt zijn. Antwoord is nodig op de vraag wiens geld de ouderbijdrage is, en deze is op dit

moment nog niet te beantwoorden en mede afhankelijk hoe we de toezichtsketen inkleuren (aldus SZW/WBJA). Ik heb met SZW afgesproken uit te zoeken hoe dit nu in de begroting is geregeld voor de Awbz/WMO, zie hiervoor mail in archief.

Actie: nav mail van sectie VWS (archief: 2015 08 19 Mail sectie VWS over eigen bijdrage WMO Amwb) met SZW delen hoe bij deze regelingen de eigen bijdrage in de begroting is geregeld.

Pilot dagarrangementen

Er vindt een onderzoek plaats naar dagarrangementen. Ik heb 8 mei 2015 gevraagd (via mail) naar stand van zaken op dit dossier. Dossierhouder bij SZW is Annick van der Geest (KO). Het eindonderzoek vindt nu plaats, conceptrapportage verwacht eind augustus. Daarna kan worden bijgepraat met Annick over de uitkomsten. Er is in 2014 een tussentijdse rapportage uitgebracht.

Het nieuwe toezicht

Bij directie KO wordt gewerkt aan het project 'Het nieuwe toezicht'. Dit in vervolg op de TK-brief Kinderopvang van begin 2013 (TK 2012-2013, 31 322, nr. 200). Doelen van dit project zijn minder regeldruk en verhoging van de kwaliteit van de kinderopvang. Er zijn vijf deelprojecten: Kwaliteitseisen, werkwijze toezichthouder (opstellen van een kader), trainen toezichthouders (nav het kader), sector voorbereiden en gastouderopvang. Hierover is 7 juli 2015 een brief aan de TK gestuurd, zie archief (map KO/Beleid/Het nieuwe toezicht). De brief is niet besluitvormend en over het financiële plaatje moet nog afstemming plaatsvinden. In de brief is ruimte gelaten voor Boink, FNV en de brancheverenigingen om met een gezamenlijk advies te komen. Eind 2015 volgt de wetgeving in de MR, deze wetgeving zal alleen de nieuwe doelen en een delegatiebepaling bevatten. Niet direct dus financiële effecten. Wel belangrijk hier bij aangehaakt te blijven, en afspraken over financiële effecten te maken.

Contactpersonen bij SZW/KO zijn [] t. 06-[] e. []@minszw.nl) en []

Algemene Rekenkamer

De ARK heeft in 2014 onderzoek gedaan naar de bezuinigingen op de kinderopvang. Onderzoek is te vinden op:

http://www.rekenkamer.nl/Publicaties/Onderzoeksrapporten/Introducties/2014/05/Bezuiniging_op_de_kinderopvangtoeslag

De bestuurlijke reactie op dit rapport is door MinSZW mede namens MinFIN geschreven. Jaarlijks maakt de rekenkamer een 'opvolgmonitor', waarin de stand van zaken van de toezeggingen wordt opgenomen. Hiervoor zet FIN/FEZ verzoek uit bij de dossierhouders. Bij FIN/FEZ is de contactpersoon [] (t. []). SZW krijgt hetzelfde verzoek, dus dat vergt afstemming om één reactie aan de ARK te geven. Bij SZW/FEZ is de contactpersoon [] (t. 06-[] []@minszw.nl).

De stand van zaken vergt ook afstemming met VWS [] dus in toekomst vast de nieuwe plv. ☺) en BBV. De ARK heeft namelijk een breder project 'Zicht op bezuinigingen' waarbij ook naar andere bezuinigingen zoals die op de zorgtoeslag gekeken wordt.

Beleidsdoorlichting kinderopvang

SZW werkt aan een beleidsdoorlichting kinderopvang (artikel 7), welke in 2015 aan de TK verzonden moet worden. Hiervoor is het CPB gevraagd een aantal varianten op de huidige KOT door te rekenen (o.a. op arbeidsparticipatie), daar is een CPB notitie over uitgebracht (dd 18-2-2015: Onderzoek alternatieve vormgeving kinderopvangtoeslag). Ik heb maandag 24-8-2015 overleg gehad met [] (hij trekt bij SZW de beleidsdoorlichting) van directie Kinderopvang. Eén deze dagen komt er een nieuwe versie van dit onderdeel, en van de andere onderdelen van de beleidsdoorlichting.

De beleidsdoorlichting zal bestaan uit de onderdelen kwaliteit en veiligheid, gastouderopvang en (het belangrijkste) toeslag, arbeid en zorg.

Te betrekken partijen binnen FIN: DG Belastingdienst [] met name voor de toezicht/handavingskant gastouders, AFEP [] en BSA []

Ouderparticipatiecrèches

In de MR van 21/11/2014 (punt 7) heeft het wetsvoorstel ouderparticipatiecrèches voorgelegd. Hiervoor is de minister van Financiën geadviseerd in te stemmen met dit wetsvoorstel. Hiermee zouden ouders voor kinderen op OPC's geen KOT meer kunnen ontvangen. Dit m.n. vanwege de fraudegevoeligheid van de OPC's (de ontvanger van de KOT is immers gelijk aan de 'eigenaar' van de opvang). Notitie IRF 2014-972 (zie archief: KO/Beleid/ouderparticipatiecrèches).

In de MR heeft de minister aangegeven dat rekening moest worden gehouden met eventuele negatieve publiciteit. Dit wetsvoorstel moest niet het pleidooi voor een participatiesamenleving ontkrachten. De MP wees erop dat vanuit de overheid de toeslag wordt gebruikt als hefboom voor het stellen van kwaliteitseisen. In wet moet onderscheid gemaakt worden tussen OPC's en professionele kinderopvangsector. De MinFIN was van mening dat het mogelijk is ouders van opc's toeslag toe te kennen, de prijs is immers lager. Hierop is afgesproken dat het wetsvoorstel terug zou komen na ommekomst van de RvS.

Middels een notitie (IRF 2015-69, zie archief) is de minister gevraagd om zijn akkoord de lijn vast te houden dat ouders voor kinderen in een OPC géén KOT ontvangen. Hierop is zijn akkoord gekomen.

Discussie tussen VVD en PvdA heeft ertoe geleid dat het lang heeft geduurd voor het wetsvoorstel naar de TK is gestuurd. Inmiddels is het wetsvoorstel naar de TK gestuurd (TK 2014-2015, 34 256, nr. 2). Hieraan is door SZW geen publiciteit gegeven. Mondeling is door [] (VVD) toegezegd dat hij dit beleid zal steunen. Toegevoegd aan de brief is een paragraaf over mogelijkheden voor gemeentelijke bijdrage aan OPC's.

Zeeuws-Vlaanderen

SZW is in overleg met Zeeuws-Vlaanderen over mogelijkheden van het subsidiëren van kinderopvang in de regio, vanwege weglek van kinderen naar België (daar is opvang gratis). Hier is m.n. de belastingdienst bij aangesloten, vanwege de uitvoering van de kinderopvangtoeslag. In het archief zitten verschillende mails en nota's over dit onderwerp.

Contactpersoon bij DG Belastingdienst is []

Politieke interesse

Bij de behandeling van het FJR 2014 zijn door Grashoff (GroenLinks) en Koolmees (D66) een tweetal moties ingediend mbt de onderbesteding in de kinderopvang (TK 34 200, nr. 10 en 12). Deze zijn aangehouden tot voorjaarsnota, en daar niet meer behandeld. In het voorjaarsnotadebat was redelijk wat aandacht voor de Kinderopvangtoeslag. In het WGO van SZW zijn veel vragen over (de afwijkingen van de realisaties tov) de ramingen gesteld.

Overige onderwerpen mbt kinderopvang

In de CWIZO van 17 augustus 2015 en de MR van 28 augustus is de AMvB versterking positie ouders kinderopvang en peuterspeelzalen besproken. MR stuk is zonder opmerkingen doorgegaan. Contactpersoon bij SZW is []

Voor de CWIZO van 7 september 2015 staat Ontwerpbesluit tot Wijziging van het Besluit registers kinderopvang, buitenlandse kinderopvang en peuterspeelzaalwerk en enige andere besluiten in verband met het stellen van regels voor het personenregister kinderopvang en peuterspeelzaalwerk geagendeerd. Contactpersoon bij SZW is []

Interessante onderzoeken mbt kinderopvang

CPB (2011): Ex post analyse effect kinderopvangtoeslag op arbeidsparticipatie

CPB (2011): Hoe prikkelbaar zijn Nederlanders?

Vooral jonge moeders en laagopgeleide alleenstaanden gaan door financiële prikkels meer werken. Verder beïnvloeden financiële prikkels vooral de keuze om wel of niet te werken en veel minder de keuze voor het aantal uren werk per week.

Contactpersonen kinderopvang

Bij SZW/FEZ is [] aangesloten, maar hij vertrekt per 1 september. Hij krijgt een opvolger, maar voorlopig moet je bij [] zijn.

Bij het CDO is [] contactpersoon. Zij heeft ook de contacten bij BZK voor dit dossier.

Bij de invulling van de enveloppe PvdA waren vanuit BBV [] en [] betrokken.

PEUTERSPEELZALEN

In het RA 2012 is opgenomen (pag. 36):

'Om de onderlinge afstemming van onderwijs, peuterspeelzaalwerk en kinderopvang te optimaliseren wordt de financiering van het peuterspeelzaalwerk onder de Wet Kinderopvang gebracht. Daarbij zal bestaande gemeentelijke financiering worden betrokken.' Hier is budgettair niets voor ingeboekt.

- In Nederland kennen we voor peuters twee soorten opvang: de kinderopvang (crèche) en de peuterspeelzaal. Het verschil is globaal als volgt:

Kinderopvang (crèche)	Peuterspeelzaal
primaire doelstelling hun klanten (de ouders) een goede, veilige opvang aan te bieden voor hun kind gedurende de tijd dat zij werken	primaire doelstelling hun klanten (de peuters) gedurende een aantal uren een optimale ontwikkelingsstimulering aan te bieden. M.a.w. de ontwikkelingsstimulering wordt "geconcentreerd" aangeboden
Hele dagen	Dagdelen
Relatief hoge tarieven	Relatief lage tarieven
Ouders die werken krijgen een toeslag	Ouders die werken krijgen geen toeslag.

- Globaal kun je stellen dat het gevolg van de huidige systematiek is dat kinderen met ouders die werken naar de crèche gaan en kinderen van werkloze ouders naar peuterspeelzalen. Die laatste groep omvat daarom relatief veel kinderen die minder goed onderlegd zijn.
- Het doel van het kabinet is om de peuteropvang meer te harmoniseren waardoor kinderen met verschillende achtergronden meer met elkaar mengen. Het kwaliteitsverschil moet kleiner worden. Primaire insteek van de PvdA is dat alle kinderen op eenzelfde manier zo goed mogelijk voorbereid moeten worden op de basisschool. Kinderen met verschillende sociale achtergronden kunnen zodoende meer van elkaar kunnen leren tijdens voorschoolse opvang. VVD ziet kinderopvangtoeslag als instrument om de arbeidsparticipatie te stimuleren (dat is ook de doelstelling van de KOT). VVD is dus tegen het uitkeren van kinderopvangtoeslag voor kinderen van niet-werkende ouders.
- Om de harmonisering te bevorderen wil het kabinet dat werkende ouders die hun kinderen naar de peuterspeelzaal willen brengen ook recht krijgen op kinderopvangtoeslag (stroomlijning financiering).
- Uitgangspunt hierbij is dat alle financiering voor voorschoolse voorzieningen worden gefinancierd uit bestaande middelen. Het Rijk neemt hierbij de bekostiging van peuters van werkende ouders in psz over. Gemeenten blijven verantwoordelijk voor een aanbod voor kinderen van niet-werkende ouders en alleenverdieners. Zij behouden hiervoor middelen. Ter dekking van de meerkosten voor het rijk wil het kabinet (onder andere) de decentralisatie-uitkering die gemeenten in het kader van Wet Oke krijgen stopzetten. Deze uitkering startte in 2010 en staat per gemeente gespecificeerd in de septembercirculaire van 2009 (zie hieronder).
- BZK heeft richting SZW aangegeven dat uitname uit het GF (of stopzetten van de DU) alleen kan met toestemming van BZK. Hierop heeft (in overleg met) aangegeven dat dit een afweging is die door het gehele kabinet wordt gedaan, wanneer dit in de MR aan de orde komt. Het ligt uiteraard wel in lijn met de rol van BZK dat zij graag van SZW en VNG willen horen wat ze van deze uitname vinden en aan de hand daarvan wegen wat te adviseren aan de minister van BZK.
- Als CDO'er/fondsbeheerder is het relevant om te achterhalen welke taken er precies behoren bij de decentralisatie-uitkering en wat daarmee gebeurt als de uitkering wordt stopgezet.

- Bij SZW (beleidsdirectie, via FEZ) is nagevraagd wat de onderbouwing van de kosten die gemeenten nu nog wel maken, maar niet meer hoeven te maken als sprake is van KOT voor kinderen op psz is. KO heeft gewerkt aan een redeneerlijn voor de uitname. Deze komt in de memorie van toelichting van het wetsvoorstel. In grote lijnen komt het er op neer dat de gemeenten door de vrijvallende kosten voor peuters van werkende ouders meer dan 35 mln besparen maar dat we genoeg nemen met een uitname van 35 mln. Daarnaast zijn er destijds bestuurlijke afspraken gemaakt met VNG over de besteding van de 35 mln en er is afgesproken dat er gemonitord zou worden wat er gebeurt met het geld. Uit (overigens een paar jaar oud) onderzoek (Regioplan) blijkt dat gemeenten het vooral aan andere dingen hebben uitgegeven.

Toelichting uit de septembercirculaire gemeenten 2009:

8.3. Versterking van het peuterspeelzaalwerk (wetsvoorstel OKE)

Het doel van het wetsvoorstel OKE (Ontwikkelkansen door Kwaliteit en Educatie) is om voor jonge kinderen in peuterspeelzalen en kindercentra een veilige, stimulerende omgeving te creëren waarbij medewerkers in staat zijn om een risico op een taalachterstand in het Nederlands te signaleren en dat effectief aan te pakken. Afhankelijk van de parlementaire behandeling zal het wetsvoorstel ingaan op 1 augustus 2010. Door harmonisatie van de wet- en regelgeving over de kwaliteit van peuterspeelzalen met die van kindercentra ontstaat een kwaliteitsimpuls. Door deze investering worden peuterspeelzalen in een betere positie gebracht om de laagdrempelige voorziening te kunnen behouden. De kwaliteit wordt verhoogd door het maximale aantal kinderen per leidster te verlagen en opleidingseisen te verhogen. Het landelijk kwaliteitskader gaat gelden voor alle peuterspeelzalen. Het maakt niet uit of die peuterspeelzalen tot op dit moment geen subsidie ontvangen en zij wel of geen voorschoolse educatie verzorgen. Het voornemen is om € 35 miljoen (structureel) voor kwaliteitsverbetering van peuterspeelzalen aan het gemeentefonds toe te voegen. De verdeling vindt plaats met de maatstaven jongeren 75%, aantal kernen 15% en oppervlakte 10%. De middelen worden toegevoegd als een decentralisatie-uitkering. Er zal gemonitord worden wat de reguliere investeringen (zonder vve) van gemeenten in peuterspeelzaalwerk zijn en er wordt gevolgd in hoeverre gemeenten voldoen aan de leidster-kind ratio, het opleidingsniveau en de groeps grootte. Vooralsnog zijn alle gemeenten opgenomen in de decentralisatie-uitkering. Op dit moment wordt nader uitgewerkt of het op basis van een nog te vormen landelijk registratiesysteem voor peuterspeelzalen mogelijk is om gemeenten te onderscheiden die wel of geen peuterspeelzaalwerk aanbieden. Dit onderscheid zou dan een rol kunnen gaan spelen bij de verdeling van de decentralisatie-uitkering. Een overzicht met toekenning van bedragen per gemeente is opgenomen in bijlage 18.

Planning van SZW

Mijlpalenplanning wetstraject harmonisatie peuterspeelzalen en kinderopvang	
Mijlpaal	Deadline
Concept wetgeving en MvT gereed	Juni 2015
Brief aan de TK	Voor het zomerreces 2015
Begeleidingscommissie	Eind juni 2015
Akkoord bewindspersonen	Eind augustus 2015
Uitzetten U-toetsen	September 2015
Internetconsultatie	September 2015
Wet- en regelgeving naar voorportaal, onderraad, MR	November 2015
Advies aan RvS vragen	Januari 2016

Wet- en regelgeving naar TK	April 2016
Wet- en regelgeving naar EK	September 2016
Publicatie	1-1-2017
Inwerkingtreding	1-1-2018

TK-brieven

November 2014: voortgang overleg met VNG over harmonisatie kinderopvang en peuterspeelzalen

Juli 2015: harmonisatie peuterspeelzalen en kinderopvang: de volgende stap

Opletpunten

- BZK is niet altijd goed aangehaakt bij de discussies rondom het stopzetten van de decentralisatie uitkering (DU) in het gemeentefonds voor de wet Oké (35 mln.). Houdt hier dus het CDO goed bij aangehaakt.
- Moment van inwerkingtreding van het wetsvoorstel harmonisatie peuterspeelzalen en kinderopvang is voorzien voor 1 januari 2018. Dit omdat het dan gelijk loopt met de invoering van de nieuwe financiering voor de kinderopvang. Wanneer echter de directe financiering een jaar later ingevoerd zal worden (hierover loopt het gesprek nog tussen FIN en SZW) is de vraag of dit ook een jaar opschuift.

PvdA enveloppe augustus 2015

In de PvdA enveloppe is een bedrag van structureel 60 mln. gereserveerd voor het aanbieden van 2 dagdelen peuteropvang voor alle peuters die nu geen PSZ/dagopvang genieten. Voor toelichting zie archief: 2015 08 24 Invulling PvdA enveloppe Peuters en kraamverlof (map peuterspeelzalen).

De reeks is als volgt:

(in mln. euro)	2016	2017	2018	2019	2020	struc
SZW: opvang voor alle peuters en kraamverlof	35	85	110	130	135	135
4. <i>vv twee dagdelen opvang voor alle peuters</i>	15	25	25	40	45	60
5. <i>vv uitbreiding kraamverlof voor partners naar 5 dagen</i>		40	65	70	70	75
6. <i>vv beschermde werkplekken (no risk&gemeenten)</i>	20	20	20	20	20	0

Bij augustusbesluitvorming mag SZW nog een kasschuif op de begroting verwerken zodat er een reeks van 10-20-30-40-50-60 ontstaat, verwachting is dat dat beter te verkopen is richting gemeenten (logischere reeks).

Met 60 mln. kunnen 37.500 plekken worden aangeboden tegen 20% eigen bijdrage. Verwachting is dat hier onderuitputting op zal ontstaan, aangezien dit aanbod creëert daar waar er naar verwachting geen 100% vraag is. Zie ook archief voor de berekeningen van de 60 mln.

De opbouw van de reeks in de enveloppe is gemaakt op basis van de totaal beschikbare middelen (sluitpost). Idee is dat deze middelen overgeheveld worden naar het Gemeentefonds (GF) zodat gemeenten het aanbod voor peuters (waarvan de ouders niet in aanmerking komen voor KOT) kunnen leveren. Eventuele afspraken met gemeenten over de te realiseren plekken moeten nog worden gemaakt, en zullen in lijn moeten zijn met de beschikbare middelen. Er is met SZW afgesproken dat er een kasschuif kan worden gedaan (bij verwerking van de augustusbesluitvorming 2015) om de reeks voor peuters een logischer verloop (10-20-30-40-50-60 mln.) te laten krijgen. Hiermee sluit de reeks bovendien mooi aan bij de bezuinigingen die bij VJN 2015 zijn ingeboekt op de VVE middelen (begroting OCW).

Contactpersonen

Sectie OCW:
 Sectie BZK/CDO:
 SZW/FEZ:

KINDREGELINGEN

Alimentatie: 22 april 2015 is een brief naar de TK gegaan met daarin antwoorden op de TK vragen mbt de effecten van de nieuwe wet kindregelingen op de alimentatie. Contactpersonen bij DGBel zijn [] en []. Bij SZW zit dit vooral bij ASEA, ook V&J is aangesloten. In de beantwoording is aangegeven dat de nieuwe wet kindregelingen effecten kan hebben op de (bijstand) uitkering door gemeenten en dat SZW hier gemeenten over zal informeren. In de begroting van SZW is een (klein) bedrag opgenomen voor dekking van eventuele gevolgen voor gemeenten. Alleen voor 2015, vraag is nog of het ook voor 2016 e.v. nodig is. Het is niet nodig als de werkgroep alimentatienormen besluit het advies voor toepassing van de wet aan te passen.

Kindregelingen en alimentatie SZW []

- Per 1-1-2015 is de wet hervorming kindregelingen ingegaan waarbij het aantal kindregelingen is teruggebracht naar 4 regelingen.
- Eén van de onderdelen van de hervorming is het laten vervallen van een aantal regelingen voor alleenstaande ouders. Zo is nu o.a. de bijstandsuitkering voor een alleenstaande ouder gelijk aan de bijstandsuitkering voor een alleenstaande zonder kinderen (eerder was de uitkering voor alleenstaande ouders hoger dan de uitkering van een alleenstaande ouder zonder kinderen).
- Ter compensatie is een alleenstaande ouderkop (aok) in het kindgebonden budget¹ geïntroduceerd. Deze alleenstaande ouderkop is maximaal € 3.050. Hierbij wordt niet gekeken of de ouder werkt of niet (bedoeling is het voorkomen van een inkomensval tussen uitkering en werk). De regeling kent een afbouwpad tot een inkomen van circa €65.000.
- Wanneer een echtpaar met kind is gescheiden (in deze casus gaan we ervan uit dat de man alimentatie aan de vrouw betaald) hebben deze wijzigingen effect op de hoogte van de alimentatie.
- Er kan sprake zijn van twee soorten alimentatie: kinderalimentatie en partneralimentatie. De hoogte van de kinderalimentatie wordt bepaald aan de hand van de draagkracht van de ouders en de behoefte van het kind (behoefte wordt berekend door te kijken wat het kind nodig heeft en welke bijdragen daar reeds voor ontvangen worden door de moeder).
- De AOK wordt meegenomen bij de bepaling van de behoefte van het kind waardoor de kinderalimentatie lager wordt vastgesteld. In deze casus betekent dat dat de alimentatie van de man tbv het kind omlaag gaat.
- In het geval de ontvangende ouder (hier: de moeder) geen inkomen heeft en bijstand ontvangt wordt de ontvangen alimentatie in mindering gebracht op de bijstand. Indien door de AOK de kinderalimentatie omlaag gaat zal dit dus voor de ontvangende ouder geen negatief inkomenseffect hebben (deze kreeg immers bijstand, en blijft bijstand ontvangen). Dit heeft wel hogere bijstanduitgaven voor de gemeente tot gevolg.
- Indien geen kinderalimentatie is afgesproken of de ex-partner niet of te weinig betaalt kan de gemeente – in het geval bijstand wordt uitgekeerd aan de moeder – een deel van de bijstand verhalen op de vader. Door de AOK gaat dit bedrag omlaag en kunnen gemeenten dus minder verhalen.

Beleid SZW

- Bij de invoering van de alleenstaande ouderkop is geen rekening gehouden met hogere bijstandsuitgaven van gemeenten.

¹ Kindgebonden budget is een inkomensafhankelijke bijdrage in de kosten van kinderen tot een bepaald inkomen en vermogen.

- Vanwege deze niet ingecalculeerde tegenvaller heeft SZW bij VJN2015 een reeks in de beleidsbrief opgenomen die van 6 mln oploopt naar 34 mln.
- Hiervan is slechts de tegenvaller voor 2015 (structureel 6 mln.) verwerkt.
- Agv verwachte effect op de bijstandsuitgaven van gemeenten zijn Rotterdam en Utrecht hierop aangeslagen.
- De TK heeft vragen gesteld over het effect van de alk op de alimentatie, waarop door M.SZW geantwoord is (mede namens onze stas). Zie daarvoor TK 2014-2015, 33 716, nr. 21 (dd 22 april 2015). Beantwoording van de vragen is gedaan door SZW/ASEA, in afstemming met FIN/AFP en V&J. Door FIN/AFP is sectie SZWReso aangehaakt, BZK lijkt minder betrokken. Verwachting is dat dit dossier voor nu even stil ligt. Bedrag van 6 mln. is toegevoegd aan de bijstand en komt dus ten gunste van de gemeenten. Verwachting is dat bij VJN2016 dit wederom op zal komen, omdat SZW een oploop in de reeks voorzag. Afhankelijk van wat de bijstandsuitgaven doen in 2015 moet er in voorjaar 2016 besloten worden of de oploop ook werkelijk verwacht wordt.

Kindgebonden budget: bij augustusbesluitvorming 2014 is ca. 160 mln. structureel toegevoegd aan het kindgebonden budget (IBOS mutaties 1366 en 1367). Bij het invoeren van de huishoudentoeslag (HHT) zouden alleenverdieners met kinderen er fors op vooruit gaan. Doordat de HHT toch niet wordt ingevoerd treedt dit effect niet op. Voor de SGP was dit een zwaar punt, en daarom is afgesproken een alternatieve maatregel in te voeren om alleenverdieners met kinderen tegemoet te komen. Dit was een intensivering in het kindgebonden budget: verhogen alleenstaande ouderkop WKB van €2.800 tot €3.050 (per saldo struc 88 mln.) en het verlagen van het afbouwpercentage van 7,6% naar 6,75% per 1-1-2015 (per saldo struc 60 mln.). In de WKB zit nu een vermogenstoets van €21.330 pp.

In het voorjaar 2015 is wederom gesproken met SGP (Dhr. Dijkgraaf) over de afspraken mbt de koopkracht van alleenverdieners. Zie voor achtergrond de notitie van AFEP dd 13 april 2015 (archief). MinFIN heeft de SGP toegezegd de koopkracht van alleenverdieners (met kinderen) te vergroten door het verhogen van de 3^e (100euro) en 4^e (177 euro) kindbedragen in de WKB. Dit kost 28 mln. structureel. Dit is verwerkt op de begroting van SZW bij augustusbesluitvorming 2015.

In 2016 wordt bovendien de WKB verhoogd met 33 euro voor het tweede kind. Dit is bij augustusbesluitvorming 2015 verwerkt in IBOS. Deze 33 euro per kind is onderdeel van de koopkracht reparatie. Deze is onder het totaal kader ingepast en daardoor was er geen kadercorrectie nodig.

Marokko: Rutte I heeft afgesproken export van kinderbijslag voor kinderen buiten de EU (en de werelddekking zorgverzekeringswet buiten de EU) stop te zetten. Hiervoor was er naast een wetswijziging ook verdragsaanpassing in het verdrag met Marokko nodig. Omdat Marokko niet mee wil werken aan een verdragsaanpassing moest het verdrag worden opgezegd. Daarvoor lag 30 november 2012 (notitie IRF/2012-742) een voorstel in de MR.

Het Hof van Den Haag heeft uitspraak gedaan dat bij de WKB het woonlandbeginsel niet mag worden toegepast voor Marokko (<http://uitspraken.rechtspraak.nl/inziendocument?id=ECLI:NL:RVS:2015:1660>). Dit heeft een bijstelling van de uitgaven aan de WKB tot gevolg, welke zijn verwerkt bij augustusbrief 2015. Iedereen die bezwaar en/of beroep heeft ingediend krijgt vergoeding zoals de uitspraak. Voor de mensen die geen bezwaar en/of beroep hadden ingediend geldt niet in. Dit is 'regulier' SZW beleid, het is niet de bedoeling dat ook naar andere regelingen precedent uitgaat met deze uitspraak.

Bespreking MR: voorstel was om te beëindigen per 1-1-2014. Wanneer er ook het associatieverdrag in werking zou treden zouden een aantal regelingen toch weer exporteerbaar worden. Kinderbijslag en kindgebonden budget echter niet. In de MR werd afgesproken niet met het besluit het verdrag te willen opzeggen naar buiten te treden zolang de EK niet had ingestemd met de wetswijziging.

Turkije kent dezelfde situatie als Marokko, maar omdat er met Turkije al een associatieverdrag met de EU was gesloten is het niet mogelijk het verdrag met Turkije eenzijdig op te zeggen. Ook is er sprake van grotere financiële belangen met Turkije dan het geval is met Marokko.

In de begroting zijn besparingen ingeboekt voor het woonlandbeginsel en de stop van de export van kinderbijslag vanaf 2016 voor verschillende landen. Voor sommige landen kan het woonlandbeginsel niet worden toegepast, vanwege staande sociale zekerheidsverdragen. Er vinden momenteel nog wel onderhandelingen plaats met verschillende landen voor het aanpassen van het sociale zekerheidsverdrag om het woonlandbeginsel toe te kunnen passen of de export van kinderbijslag te kunnen stoppen.

Kinderbijslag

Het doel van de AKW is het geven van een inkomensafhankelijke financiële tegemoetkoming in de kosten van het onderhouden van kinderen. De wet schrijft voor dat de kinderbijslag twee keer per jaar wordt geïndexeerd op de algemene prijsontwikkeling (AKW, art. 13). Dat gebeurt bij ministeriële regeling. Bovendien is het mogelijk om de kinderbijslag incidenteel bij ministeriële regeling te verhogen. Niet-indexering of verlaging vereist wetswijziging. De uitvoering van de AKW ligt bij de SVB.

Bij de hervorming kindregelingen was één van de maatregelen het gelijktrekken van de bedragen voor de kinderbijslag ipv onderscheid naar leeftijd. Dit is echter gestrand in de politieke besluitvorming, en er bestaat dus nog steeds onderscheid naar leeftijd voor de bedragen van de kinderbijslag.

Contactpersoon: (SZW/FEZ)

IBO kwetsbare jongeren

In het voorjaar van 2015 is bij het zoeken naar nieuwe IBO onderwerpen ook het onderwerp 'kinderen en jongeren met een sociaal-economische achterstand' onderzocht. De lead hiervan lag bij sectie OCW maar vanuit SZW was het onderwerpen peuterspeelzaalwerk onderdeel van de taakopdracht.

AOW

Hoofdstuk 15, Artikel 8 is Oudedagsvoorziening. Hierin is de AOW opgenomen, waarmee een basisinkomen wordt gegeven aan personen vanaf de pensioengerechtigde leeftijd. De AOW zelf is premiegefinancierd en ca. 34,5 mrd. per jaar. Ook premiegefinancierd is de inkomensondersteuning AOW. Daarnaast zijn er ook een aantal begrotingsgefinancierde regelingen, zoals de overbruggingsregeling.

De AOW wordt uitgevoerd door de SVB en wordt uitgekeerd aan iedereen die in Nederland woont en de pensioengerechtigde leeftijd heeft bereikt. Afhankelijk van de opbouw wordt een bedrag uitgekeerd tussen de 0% en 100% van de AOW. De AOW leeftijd wordt verhoogd tot 67 jaar in 2021, waarna deze mee zal groeien met de levensverwachting. Voor verhoging, zie memo: 2015 02 10 Memo SZW over versnelde verhoging AOW-leeftijd en OBR.

Naast de AOW zelf wordt er ook een (opbouwafhankelijke) inkomensondersteuning AOW (IOAOW) uitgekeerd aan alle AOW gerechtigden. Dit is de opvolger van de oude MKOB, welke per 1-1-2015 op 0 is gesteld en per 1-2-2015 is afgeschaft. De IOAOW is (evenals de AOW) niet-accresrelevant. De IOAOW is maximaal €25,12 bruto per maand. Uiteraard is een voor hand liggende bezuinigingsmaatregel het verlagen danwel afschaffen van de IOAOW uitkering (totaal ca. 1 mrd./jaar). Ook indien juist de koopkracht van ouderen verbeterd moet worden, is het mogelijk dit via de IOAOW te doen. Een andere wijze ligt in fiscale maatregelen, zoals het aanpassen van de ouderenkorting.

De AOW is gekoppeld aan het wettelijk minimumloon, aan de hand waarvan de AOW wordt vastgesteld (minimumloon minus loonheffing box 1 plus twee maal de algemene heffingskorting voor 65minners). SZW berekent voor de AOW een nominale ontwikkeling, die op de begroting wordt toegevoegd aan het artikel AOW (bij julibrief). De (controle op) de vaststelling van de nominalen ligt bij de begrotingscoördinator, dus hier weet alles van.

Kostendelersnorm

In het Regeerakkoord VVD/PvdA is in maatregel F68 de invoering van de kostendelersnorm voor AOW-ers opgenomen, per 2015. In het coalitieoverleg (juni 2015) is vervolgens besloten de invoering van de KDN 1,5 jaar uit te stellen, tot 1-1-2018. Daarna is er veel discussie geweest over de invoering van deze maatregel, die ook wel bekend staat als de mantelzorgboete. SZW heeft een tweetal onderzoeken laten uitvoeren naar de verwachte effecten van de maatregel, waarna in de zomer van 2015 is besloten dat de maatregel wordt uitgesteld tot in ieder geval 1-1-2018. Mocht tot definitief afstel worden besloten, moet er dekking van structureel ca. 200 mln. gevonden worden.

De brief aan de TK waarin dit uitstel wordt aangekondigd is te vinden op:

<http://www.rijksoverheid.nl/documenten-en-publicaties/kamerstukken/2015/06/18/kamerbrief-onderzoek-effecten-kostendelersnorm-aow-op-mantelzorg.html>

Bij BVM 2015 is een reeks opgenomen waarmee de effecten van de kdn verzacht konden worden. Deze reeks is ingezet als dekking voor het besparingsverlies door de uitstel tot 1-1-2018.

Belastingdruk spreiden over levensloop:

Eén van de projecten in het kader van de stelselwijziging belasting was het beter spreiden van de belastingdruk over de levensloop. Hiervoor is, dd februari 2015, een memo geschreven (penvoerder AFEP, Zie archief, map N:\Irf\SZWRESO\SZW\Ouderen.

(Tijdelijke) inkomensondersteuning AOW-gerechtigden ((T)RIA)

(T)RIA is niet inkomensafhankelijk, maar een vast bedrag, € 22,69, per persoon per maand. Iedere AOW-gerechtigde ontvangt deze, zonder inkomens- en/of vermogenstoets.

Mogelijkheden voor ombuigingen op de RIA zijn er dus legio: invoeren inkomenstoets, vermogenstoets of gewoon verlagen van het bedrag. De RIA is de opvolger van de MKOB, alhoewel dat niet zo expliciet genoemd moet worden in het kader van het accres van het gemeentefonds. De oude MKOB was namelijk accresrelevant, en het afschaffen van de MKOB had dan ook negatief effect op de hoogte van het accres. De RIA daarentegen is niet-accresrelevant, en deze had dus geen accreseffect bij invoering. Ook verhogen/verlagen van de RIA heeft geen effect op de hoogte van het accres GF/PF.

De RIA wordt gefinancierd uit het ouderenfonds en is onderdeel van kader S. De MKOB daarentegen was onderdeel van kader RBG-eng en dus begrotingsgefinancierd.

In de maand januari 2015 was er nog geen wettelijke basis voor de RIA, en kon de financiering dus ook niet plaatsvinden vanuit het ouderenfonds. Voor die maand is er daarom een TRIA geweest, welke op zijn beurt wel (positief) effect had op het accres GF/PF.

Aanvullende inkomensvoorziening ouderen (AIO)

Ouderen die geen volledig AOW-pensioen hebben kunnen recht hebben op een aanvulling tot bijstandsniveau. SVB voert deze regeling uit. Bij julibrief 2015 heeft SZW de ramingen voor de AIO-uitgaven naar boven bijgesteld. Hiermee volgen ze het ramingsmodel van de SVB. Zie voor meer achtergrond informatie het memo van SZW/FEZ in het archief.

Contactpersoon SZW/FEZ:
Archiefmap: N:\Irf\SZWRESO\SZW\Ouderen\AIO

Flexibele ingangsdatum

In 2011 is een wetsvoorstel ingediend met daarin voorstel van flexibele invoeringsdatum voor de AOW. Kamerstuk 33 0146 (wet verhoging pensioenleeftijd, extra verhoging AOW en flexibilisering ingangsdatum AOW). Het is mogelijk om het AOW-pensioen maximaal 2 jaar eerder in te laten gaan (maar niet eerder dan 65 jaar) en maximaal 5 jaar later te laten ingaan. Er wordt een initiatiefwetsvoorstel verwacht (kamerlid Klein) om de ingangsdatum van het AOW-pensioen te flexibiliseren. In voorstel waarschijnlijk ook optie om 5 jaar vooraf AOW in te laten gaan (en dus ook voor 65 jarige leeftijd).

AOW en bezette gebieden Israel

SZW is eind juni/juli bezig geweest met een nota over de hoogte van de AOW-uitkering in bezette gebieden in Israel (naar aanleiding van vragen van de TK). De door Israel bezette gebieden worden momenteel gelijk gesteld met Israel, waardoor de alleenstaandennorm ook daar naartoe wordt geëxporteerd. Vanaf 1-1-2016 wordt deze situatie beëindigd en krijgen nieuwe gevallen in door Israel bezette gebieden niet meer de hogere AOW-norm voor alleenstaanden krijgen (overgangsrecht voor bestaande gevallen). MinSZW wil schrijnende gevallen hiervoor compenseren. Dit leidt tot extra uitgaven van cumulatief 0,18 mln. t/m 2020 aan de AOW en IOAOW. Structureel nihil budgettair effect.

Zie in archief, map AOW zowel mail hierover van SZW als de nota van SZW die we via AZ ontvingen.

Interessante achtergrondstukken

CPB Policy Brief 2015/06: herverdeling in een levenslooperspectief

In de Algemene Ouderdomswet, artikel 7a is de verhoging van de AOW leeftijd geregeld.

28 augustus 2015

IBO Inkomens- en vermogenspositie en subsidiëring 65+-ers (ook wel IBO ouderen genoemd), te vinden in het SZWReso archief map ouderen (augustus 2013).

Bijzondere bijstand zelfstandigen (BBZ) en Toeslagen

Archief: map SZW/sociale voorzieningen/BBZ

Contactpersonen FIN: (IRF/CDO), (sectie VWS), (sectie BZK), je sectiegenoot van de bijstand ☺, (DGFZ/DB), (DGFZ), (DGBel).

- Startende ondernemers en gevestigde zelfstandigen kunnen bij de gemeente een beroep doen op het Besluit bijstand zelfstandigen (bbz).
- De uitkering voor levensonderhoud is in principe gelijk aan de algemene bijstand, er kan ook bijstand voor bedrijfskapitaal worden aangevraagd.
- De bbz voor gevestigde zelfstandigen maakt geen onderdeel uit van de BUIG, maar is een specifieke uitkering (ca. 50 mln.). Het deel bbz voor startende ondernemers is wel onderdeel van de BUIG (ca. 30 mln.).
- De Bbz-uitkering wordt in eerste instantie als renteloze lening verstrekt. Vervolgens kan de gemeente in een later jaar de besluiten tot (gedeeltelijke) omzetting van de lening in bijstand (kwijtschelding lening).
- Kwijtschelding van Leenbijstand is niet belast in het jaar van het ontvangen van de lening (jaar t). Pas als de lening (deels) wordt omgezet in bijstand die niet hoeft te worden terugbetaald, is er voor de ontvanger van de uitkering sprake van inkomen voor de belastingheffing (jaar t+1).
- Het jaar dat de lening wordt kwijtgescholden, wordt dus alleen nog op papier een extra inkomen genoten. De bijstand in de vorm van een lening is namelijk al in een eerder jaar ontvangen.
- Deze omzetting van lening naar gift in jaar t+1 verhoogt het verzamelinkomen voor de ontvanger in jaar t+1 en dat heeft gevolgen voor het recht op toeslagen. Met name bij kinderopvangtoeslag kan dit om grote bedragen gaan. Door de lagere toeslagen als gevolg van het hogere (papieren) verzamelinkomen kan de zelfstandige weer financieel in de problemen komen.
- N.a.v. kamervragen over de Bbz-problematiek (2012-2013, Aangangs 2532) is in 2013 door stas Weekers de toezegging gedaan om te onderzoeken of een oplossing mogelijk is. Er is toen ook gesproken met de grote gemeenten over de eindheffing als oplossing. Zij zagen daar toen meer nadelen in dan voordelen en hebben vervolgens te kennen gegeven (via een brief namens de G4) een voorkeur te hebben voor een oplossing in de toeslagensfeer (Bbz-uitkering uitzonderden van het toetsingsinkomen). Dat heeft zich inmiddels allemaal meer dan een jaar geleden afgespeeld.
- De nationale ombudsman heeft in december 2014 een brief geschreven aan Min.SZW en Stas.FIN en daarin om een oplossing gevraagd.
- Financiën / Belastingdienst ziet geen mogelijkheden om uitzonderingen in de sfeer van de toeslagen te verwerken (stas heeft dat bevestigd) en zien tot nu toe alleen het invoeren van eindheffing als oplossing.
- Invoering van een eindheffing houdt in dat niet de ontvangers van het inkomen maar de uitkerder de belasting over het inkomen betaald. Daarmee maakt het dus geen deel meer uit van het verzamelinkomen van de zelfstandige.
- Aldus zijn er voor gemeenten per saldo geen extra kosten verbonden aan eindheffing. Gemeenten brutoeren nu namelijk de (netto)bijstandsuitkering en nemen de over de uitkering verschuldigde loonbelasting voor hun rekening. In dat opzicht brengt de eindheffingssysteematiek daar geen verandering in. Alleen neemt de gemeente dan formeel de rol van belastingplichtige over van de uitkeringsgerechtigde.
- Gemeenten moeten instemmen met het invoeren van de eindheffing, maar deze instemming lijkt er niet (op korte termijn) te komen. Er is sinds 2013 niet meer met gemeenten gesproken over dit probleem.
- Naast effect op de kinderopvangtoeslag zou het invoeren van een eindheffing ook effect hebben op de andere toeslagen (huurtoeslag en zorgtoeslag). Er is daarom ook contact met VWS en W&R (door DGBel).

Stand van zaken:

- Er is lang gesproken over de inhoud van een antwoordbrief aan de Nationale Ombudsman. Uiteindelijk is er half juli een antwoordbrief aan de NO gestuurd, waarin nog geen oplossing wordt geschetst.
- Gemeenten zijn tegen de mogelijke oplossingsrichting van een eindheffing.
- Er liggen berekeningen voor de verschillende toeslagen wat het effect van de eindheffing is.
- Met SZW/FEZ is afgesproken (februari 2015) dat de budgettaire effecten meegenomen zouden worden bij VJN. Er is echter nog steeds niet duidelijk wat er nu gaat gebeuren met BBZ en toeslagen, dus is er ook nog niets voor ingeboekt. SZW heeft overigens al aangegeven eventuele extra uitgaven aan de toeslagen te willen verwerken in de begroting, evenals VWS. BZK (huurtoeslag) daarentegen wil gecompenseerd worden voor eventuele extra uitgaven agv oplossing voor dit probleem.
- DG Belastingdienst () is nog in overleg met SZW wat wenselijk is. Een apart potje voor de 'zielige' gevallen of een generieke maatregel, zoals de eindheffingsvariant (waar de gemeenten dus een verklaard tegenstander van zijn).

SVB

Contactpersoon bij SZW/FEZ:

De SVB is uitvoerder van een deel van de sociale zekerheidswetten (o.a. AOW, AKW). Uitgaven voor de uitvoering door de SVB staat op artikel 11 uitvoeringskosten. De uitvoeringskosten verschillen sterk per regeling, AKW is nu eenmaal makkelijker in de uitvoering dan de Anw. In het jaarverslag van de SVB staat een mooi overzicht (pag.10) van de kosten per regeling en per klant.

Er wordt momenteel een beleidsdoorlichting gedaan, die m.n. betrekking heeft op de andere grote uitvoerder van sociale zekerheidswetten, het Uv. Contactpersoon voor deze beleidsdoorlichting is dan ook

In 2014 waren er veel ICT-problemen bij de SVB, zie archief voor alle stukken hierover, en <http://www.rijksoverheid.nl/documenten-en-publicaties/kamerstukken/2014/12/17/kamerbrief-veranderprogramma-svb-tien.html> voor de TK-brief over het zogenaamde 'SVB Tien'.

Om de taakstelling in te vullen zijn verschillende maatregelen genomen. Zie overzicht (op papier, die krijgt van me ;)).

Toeslagenwet

De toeslagenwet (artikel 2) vult uitkeringen van de zogenaamde moederwetten (uitkeringen op basis van werknemersverzekeringen). Mutaties op de TW zijn dus altijd in lijn met de mutaties op de moederwetten. Met name mutaties op de WW hebben effect op de TW.

Contactpersoon SZW/FEZ:

Archiefmap: N:\Irf\SZWRESO\SZW\Sociale voorzieningen\Toeslagenwet

WAZO

Middels de WAZO (wet arbeid en zorg) voorziet de overheid in tijdelijk loonvervangend inkomen tijdens zwangerschaps- en bevallingsverlof.

De uitgaven aan de WAZO staan op artikel 6 (ziekte en zwangerschap) van de SZW begroting. Daarmee zijn deze uitgaven onderdeel van de beleidsdoorlichting artikel 6 die in 2017 afgerond moet worden.

Vanuit Brussel lag er een voorstel om een minimum zekerheid in alle lidstaten te bieden voor (o.a.) zwangerschapsverlof. Dit voorstel is recent ingetrokken, maar er zal tzt een nieuw voorstel vanuit Brussel komen. Bij BFB/EU is [] contactpersoon hiervoor, zij stuurt relevante stukken door naar de [] van de sectie. Een nieuw voorstel van Brussel kan grote financiële gevolgen hebben, aangezien de lengte van het zwangerschaps- en bevallingsverlof in Nederland binnen Europa relatief kort is. In Nederland is nu sprake van 16 weken verlof, de verwachte aanpassing vanuit Europa is verlenging tot 18 of 20 weken.

PvdA enveloppe augustus 2015

In de PvdA enveloppe is structureel 60 mln. gereserveerd voor het uitbreiden van het partnerverlof na een bevalling. Momenteel is er recht op twee dagen betaald verlof (los van verlof op de dag van de bevalling), en drie dagen onbetaald verlof. Met de reservering in de enveloppe wordt deze drie dagen onbetaald omgezet in drie dagen betaald verlof.

Voor de augustusbesluitvorming is aan de minister meegegeven:

De minister van SZW geeft mogelijk aan dat de verwachting is dat splitsing in 2 dagen werkgever en 3 dagen UWV bij partnerverlof in uitwerking lastig is, en hier in het voorjaar verder over te willen spreken.

- U kunt aangeven dat het prima is om hier in het voorjaar verder over te spreken. Hierbij kunt u wel aangeven dat wanneer de twee dagen ook door het UWV worden betaald, dit betekent dat er 40 mln. extra uitgaven zijn die gedekt zullen moeten worden.

Ramingen

Tot 2009 is er sprake geweest van grote tekorten op de WAZO/ZEZ (ca. 10% per jaar). Dit kwam niet zozeer door het volume maar door de prijs. Zowel het loon als het aantal uren dat vrouwen werken is in de jaren tot 2009 sterker gestegen dan in de ramingen zat. Daarna kwam de crisis. Er is nu geen sprake meer van een verwachte loonstijging, en deze is dan ook geen onderdeel meer van de raming.

Op basis van uitvoeringsgegevens van het UWV en de juni-ramingen wordt een nieuwe raming gemaakt voor het komende jaar. Deze worden niet per definitie volledig overgenomen. Wel wordt de geboorteraaming van het CBS meegenomen.